

[Første næstformand]

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Maskeringsforbud).
(Lovforslag nr. L 88).

Medlemmer af Folketinget Ingerlise Koefoed (SF), Birthe Hansen (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Stillinger (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om produktion af bøger og bånd til læsehandicappede.
(Beslutningsforslag nr. B 31).

Retsudvalget har afgivet:

Betænkning og indstilling vedrørende Folketingets Ombudsmands beretning for året 1989.
(Beslutningsforslag nr. B 25).

Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Knud Lind (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Maskeringsforbud).
(Lovforslag nr. L 88).

Idet jeg henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager det, anbefaler jeg det til Tingets velvillige behandling.

Ingerlise Koefoed (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig hermed at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om produktion af bøger og bånd til læsehandicappede.
(Beslutningsforslag nr. B 31).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Fiskeripolitisk redegørelse af 20/11 90.
(Redegørelse nr. R 2).

Fiskeriministeren (Kent Kirk):

1. Fiskerisektoren i Danmark

Værdien af den danske eksport af fisk og fiskeprodukter er steget fra ca. 10 mia. kr. i 1985 til i alt 12,7 mia. kr. i 1989. Omkring 90 pct. af produktionen i den danske fiskeindustri eksporteres.

Eksporten af produkter til konsum udgjorde i 1989 i alt 11,6 mia. kr. Værdien af eksporten af fiskemel og fiskeolie m.v. udgjorde i 1989 1,1 mia. kr.

Målt i landede mængder er Danmark EF's største fiskerination. Danske fiskere landede i 1989 ca. 1,8 millioner ton fisk – heraf 460.864 ton konsumfisk til en værdi af 2,6 mia. kr. og 1,4 millioner ton industrifisk til en værdi af 947,8 mio. kr.

I de tre første kvartaler af 1990 udgjorde den samlede omsætning for danske fiskere godt 2,7 mia. kr. Værdien af konsumlandingerne i denne periode lå 4 pct. over niveauet i de tre første kvartaler af 1989. For industrilandingerne var der tale om en nedgang i omsætningen på 390 mio. kr. svarende til 46 pct. Sammenlignet med de tre første kvartaler af 1989 var der i alt tale om et fald i omsætningen på ca. 300 mio. kr. eller knap 10 pct.

Fiskerisektoren har ca. 17.400 personer i direkte beskæftigelse, hvortil kommer et større antal indirekte beskæftigede. På ca. 2.900 fiskerifartøjer er der ca. 7.000 beskæftigede. Det antages, at der er ca. 25.000 fritidsfiskere og et meget stort antal sportsfiskere.

Inden for fiskeindustrien er der beskæftiget ca. 10.000 personer i ca. 470 virksomheder.

Inden for akvakultur- og dambrugserhvervet udgjorde den samlede produktion i 1989 ca. 30.000 ton.

2. Den aktuelle situation i det erhvervsmæssige fiskeri

I de seneste år har der været en tendens til faldende fiskerimuligheder for de væsentligste fiskearter.

Torskebestandene i Nordsøen og Østersøen befinder sig på et lavt niveau, og gydebestanden har udvist en faldende tendens.

De danske kvoter for *kuller* må forventes at falde yderligere. Faldet i gydebestanden for *sej* i Nordsøen ser derimod ud til at være standset, og forudsat uændret kvote forventes der en vækst i gydebestanden de næste år. Rekrutteringen til *rødspættebestanden* har været god i 1980'erne, men bestanden er på grund af en

[Fiskeriministeren]

samtidig stigning i fiskeriindsatsen fra de lande, som deltager i dette fiskeri, ikke øget.

Sildebestandene har i de senere år vist positive tegn, men væksten i bestandene har dog vist sig at være mere afdæmpet end hidtil antaget. Undersøgelser af *makrelbestanden* i Nordsøen tyder på en meget ringe tilgang til bestanden, hvorfor der må forventes en meget lav kvote.

På trods af de relativt lave konsumkvoter i 1990 er det i kraft af reguleringerne lykkedes at strække kvoterne for en række fiskearter, hvilket er en medvirkende årsag til, at værdien af konsumlandingerne i de tre første kvartaler i år er højere end i samme periode sidste år.

Industrifiskeriet har i 1990 været præget af stærkt faldende verdensmarkedspriser. Derimod var indtjeningen i industrifiskeriet i 1989 relativt god sammenlignet med årene umiddelbart forud, hvor priserne lå på et meget lavt niveau.

Det vigtige tobisfiskeri blev i 1990 ramt af en betydelig tilbagegang, hvilket sammen med de faldende priser på verdensmarkedet for fiskemel og fiskeolie har skabt meget store problemer for industrifiskeriet.

Årsagen til de lave verdensmarkedspriser på fiskemel og fiskeolie er bl.a. konkurrence fra en række ofte subsidierede landbrugsprodukter, f.eks. soyaprotein og palme- og rapsolie.

Med henblik på at opnå bedre priser på industrifisk vil det fortsat være nødvendigt at satse på forskning og produktudvikling, der muliggør fremstilling og markedsføring af højt forædlede specialprodukter til markeder, der er i stand til at betale en høj pris. En satsning på produkter, der primært konkurrerer på prisen, vil derimod ikke være rentabel.

Der gøres i øjeblikket en betydelig forskningsindsats inden for rammerne af regeringens bioteknologiske forskningsprogram og gennem et samarbejde mellem Fiskeriministeriets Forsøgslaboratorium og Foreningen for Danmarks Fiskemel- og Fiskeolieindustri. Hertil kommer den indsats, der finder sted i privat regi.

3. EF's fiskeripolitik

A. Det internationale fiskeripolitiske samarbejde

Fiskerimulighederne for danske fiskere fastsættes årligt gennem vedtagelser i EF's ministerråd på grundlag af biologisk rådgivning fra Det Internationale Havundersøgelseråd (ICES).

Det europæiske fiskeripolitiske samarbejde er af væsentlig betydning, bl.a. fordi en række af de vigtigste fiskebestande er internationale. Hertil kommer, at Det Europæiske Fællesskab repræsenterer det vigtigste marked for den danske eksport af fisk og fiskeprodukter. EF-andelen af den samlede danske eksport af fisk og fiskeprodukter udgjorde således i 1989 71 pct.

I lighed med fiskeriet i en række andre europæiske lande har dansk fiskeri i øjeblikket alvorlige problemer med for små fiskerimuligheder i forhold til fangstkapaciteten og i forhold til forarbejdningskapaciteten i fiskeindustrien. På kort sigt må fiskerimulighederne antages at være uændrede eller svagt faldende. På lidt længere sigt må det imidlertid antages at fiskerimulighederne vil kunne stabiliseres på et højere niveau, forudsat at den europæiske bevaringspolitik forbedres og effektiviseres.

B. Baggrunden for den nuværende fiskeripolitiske situation i EF

De omstændigheder, hvorunder forliget fra 1983 om den fælles fiskeripolitik blev til, udgør en væsentlig del af baggrunden for den nuværende fiskeripolitiske situation i Fællesskabet og hermed for de problemer, der i dag er med kvotesystemet og overkapaciteten i medlemslandenes fiskerflåder.

Indførelsen af 200 sømils fiskerigrænser i 1970'erne understregede behovet for at nå frem til enighed om en fælles fiskeripolitik. For det første blev medlemslandenes fiskerflåder ved udvidelserne af fiskerigrænserne udelukket fra en række traditionelle fiskepladser i Nordatlanten, og det var derfor nødvendigt at forsvare Fællesskabets fiskeripolitiske interesser over for tredjelande. For det andet blev det med udvidelsen af fiskerigrænserne klart, at det var nødvendigt at koordinere fiskeriet på de fælles bestande.

Men selv om EF-landene i princippet var enige om behovet for en fælles fiskeripolitik, viste det sig i praksis at være overordentlig vanskeligt at nå frem til enighed.

Først i januar 1983 kunne EF's ministerråd vedtage hovedelementerne i den fælles fiskeripolitik (fiskeriforliget).

Vanskelighederne ved at nå til enighed om den fælles fiskeripolitik afspejler sig bl.a. i den måde, bevaringspolitikken er indrettet på. Et af de væsentligste elementer i bevaringspolitik-

[Fiskeriministeren]

ken er den faste fordeling mellem medlemslandene af de årligt fastsatte totalt tilladte fangstmængder for de forskellige fiskebestande (TAC'er).

Bevaringspolitikken er således i højere grad udtryk for et forsøg på at nå frem til enighed om *fordelingen* af fiskeressourcerne mellem landene end udtryk for bestræbelser for at nå frem til foranstaltninger, der mest effektivt sikrer *bevarelsen* af ressourcerne.

Disse forhold udgør en væsentlig del af baggrunden for, at EF's bevaringspolitik ikke har fungeret tilfredsstillende. De tilladte fangstmængder har i de senere år vist en nedadgående tendens, og kvoterne på de vigtigste bestande er i øjeblikket relativt lave.

Hertil kommer, at en konsekvens af, at EF-landene først i 1983 nåede frem til enighed om en fælles fiskeripolitik, er, at medlemslandenes fiskerflåder i årene forinden voksede, så fangstkapaciteten oversteg fiskerimulighederne.

C. Den danske indsats for at ændre bevaringspolitikken

Regeringen lægger vægt på at fastholde det positive samarbejde, der er etableret med fiskerierhvervets organisationer vedrørende den danske holdning til den fælles fiskeripolitik.

Det er regeringens mål at præge den europæiske fiskeripolitiske udvikling dels gennem bilaterale kontakter til de øvrige medlemsstater, dels gennem en aktiv dansk indsats ved fiskeripolitiske forhandlinger i EF-regi.

Regeringen er af den opfattelse, at det *for det første* er en central fiskeripolitisk opgave for Danmark i de kommende år at påvirke udviklingen i EF's fiskeripolitik, således at bevaringspolitikken forbedres og fangstmulighederne stabiliseres på et højere niveau.

For det andet vil regeringen presse på, så fangstkapaciteten i EF tilpasses de fiskerimuligheder, som det på længere sigt vil være realistisk at opnå.

Regeringen finder det væsentligt, at EF's bevaringspolitik effektiviseres og forbedres på en række konkrete områder:

- Der bør lægges øget vægt på tekniske bevaringsforanstaltninger som f.eks. mindstemål og maskemål frem for kvotesystemet.
- Bevaringspolitikken bør i højere grad hvile på økonomiske incitamenter og rammesty-

ring frem for på styring ved hjælp af detaljerede forbud. Den enkelte fisker bør således i videst muligt omfang kunne se en konkret fordel ved at fiske hensigtsmæssigt ud fra et bevaringsmæssigt og ressourcemæssigt synspunkt.

- Der bør sættes mere på udvikling og anvendelse af selektive fiskeredskaber. Derved kan bevaringspolitikken i højere grad baseres på de biologiske realiteter i havet, som jo bl.a. er, at de forskellige fiskearter spiser hinanden. F.eks. kan man ved at forøge fiskeriet efter rovfisk af mindre værdifulde arter styrke bestandene af mere værdifulde arter.
- Som grundlag for internationale forhandlinger og beslutninger af bevaringspolitisk karakter bør i videst mulig udstrækning lægges de nyeste biologiske resultater vedrørende fiskebestandenes indbyrdes påvirkning af hinanden (i.e. de såkaldte flerartmodeller i modsætning til de traditionelle enkeltartmodeller, i henhold til hvilke bestandene betragtes isolerede fra hinanden).

D. Kommissionens forslag til styrkelse af de tekniske bevaringsforanstaltninger

Efter pres fra især Danmark besluttede Kommissionen i december 1989 at udarbejde et oplæg til en ny forvaltningspolitik, og Kommissionen har nu stillet en række forslag om tekniske bevaringsforanstaltninger. Disse forslag vil blive drøftet på fiskeriministrens rådsmøder i løbet af efteråret og vinteren 1990.

Blandt Kommissionens forslag kan f.eks. nævnes:

- Forslag om øget mindstemålmål i Nordsøen.
- Øget anvendelse af redskaber, der fremmer selektiviteten i fiskeriet.
- Mindsket beskyttelse af bestanden af hvilling. Hvilling er en rovfisk, og ved nedbringelse af hvillingebestanden forøges bestanden af en række værdifulde arter, f.eks. kuller og sild. (Dette forslag er således i realiteten udtryk for en imødekommelse af det danske ønske om bevaringsforanstaltninger, der hviler på flerartmodeller).

I Danmark foretages der en række fiskeriforsøg med henblik på en vurdering af Kommissionens forslag, men selv om der skulle vise sig behov for at foretage ændringer på nogle punkter, går Kommissionens forslag set ud fra et dansk synspunkt i den rigtige retning.

[Fiskeriministeren]

Kommissionen har meddelt, at forslagene til en forbedring af bevaringspolitikken vil blive fulgt op af yderligere forslag. Endvidere skal en række elementer i den fælles fiskeripolitik revideres i 1992, idet fiskeriforliget fra 1983 har en gyldighedsperiode på ti år.

Den omstændighed, at også de øvrige EF-lande har oplevet faldende kvoter, bevirker, at der blandt medlemsstaterne i øjeblikket – trods betænkeligheder – er en vis åbenhed over for spørgsmålet om at tage nye bevaringspolitiske midler i anvendelse. En væsentlig forudsætning for Danmarks mulighed for at påvirke den europæiske fiskeripolitiske udvikling på dette område er imidlertid en fortsættelse af den dialog og det konstruktive, realistiske samarbejde, der er etableret mellem regeringen og fiskeriets organisationer om formulering af kravene til revisionen af den fælles fiskeripolitik.

4. Strukturpolitiske foranstaltninger i Danmark

Den alvorlige udvikling i fiskebestandene og kvoterne i de senere år har efter dansk opfattelse bevirket, at der må tilstræbes en betydelig reduktion i EF-landenes fiskerflåder.

En løsning af overkapacitetsproblemet er en forudsætning for, at der kan opnås bedre økonomi i fiskeriet og en mindskelse af presset på fiskebestandene. Endvidere er konsumfiskeindustrien afhængig af stabile råvareforsyninger til konkurrencedygtige priser. En forudsætning herfor er, at fangstkapaciteten i højere grad, end det i øjeblikket er tilfældet, svarer til fiskerimulighederne.

Hertil kommer, at de fiskerikontrolproblemer, der er i Fællesskabet, navnlig er et resultat af, at der ikke er tilstrækkelig balance mellem fangstkapacitet og fiskerimuligheder, samt at den manglende balance er en væsentlig årsag til, at fiskerireguleringerne af den enkelte fisker opleves som unødvendigt snærende.

Danmark har gjort en betydelig indsats for at tilpasse fangstkapaciteten, dels ved hjælp af regler, som administreres i samarbejde med organisationerne, og som sikrer, at der ikke sker (netto)kapacitetsforøgelser i form af nybygninger eller ombygninger af fiskerifartøjer, som der ikke er kvotemæssig dækning for, og dels ved hjælp af ophørsordningen. Tonnagen i den danske fiskerflåde er således fra 1987 til 1990 reduceret fra ca. 136.000 BRT til ca. 119.000 BRT.

Virkningen af den gennemførte kapacitetsreduktion er imidlertid blevet modvirket af den mærkbare nedgang i bestandene og de deraf følgende kvotenedskæringer. Der er derfor behov for en yderligere kapacitetsreduktion med henblik på at skabe overensstemmelse mellem fangstkapaciteten og de fiskerimuligheder, som det vil være realistisk at opnå.

Foruden strukturpolitiske foranstaltninger, der fremmer fiskerflådens konkurrencedygtighed og fremmer en tilpasning til fiskerimulighederne, er det nødvendigt, at der tilvejebringes grundlag for en fornyelse af den danske fiskerflåde.

Den danske fiskerflåde er fortsat en af verdens mest effektive. Men i lyset af flådens høje gennemsnitsalder lægger regeringen vægt på, at der i de kommende år skabes plads til den fornyelse, som er nødvendig, hvis konkurrenceevnen i fiskeriet skal fastholdes.

Set ud fra et dansk synspunkt er det tilfredsstillende, at EF-Kommissionen i erkendelse af nødvendigheden af at intensivere bestræbelserne for at tilpasse fangstkapaciteten til fiskerimulighederne har fremsat et forslag til ændring af den nuværende strukturforordning på fiskeriområdet (Rfo. (EØF) nr. 4028/86), der bl.a. indebærer en styrkelse af ophørsordningen. Forslaget vil blive behandlet på fiskeriministrenes rådsmøder i løbet af efteråret og vinteren 1990.

Regeringen har i lyset af forslaget til hensigt for 1991 og 1992 at styrke ophørsordningen for danske fiskerifartøjer med et bruttobeløb på i alt 120 mio. kr.

Samtidig vil regeringen inden for rammerne af EF's regler forbedre tilskuddet til konsumfiskeindustrien med i alt 8 mio. kr. og til akvakulturerhvervet med i alt 2 mio. kr. i den nævnte periode.

Endelig vil regeringen stille forslag om en privatisering af Fiskeribanken, således at nye lån, der inden for visse betingelser optages i private pengeinstitutter, i en periode vil kunne opnå statsgaranti.

Det er væsentligt, at der nu i EF er forståelse for, at bevaringspolitikken og kapacitetstilpasningen bør styrkes. Selv om problemerne med EF's kvotesystem, de utilstrækkelige fangstmængder og fiskernes vanskeligheder med at få tilstrækkelig økonomi i fiskeriet ikke dermed er løst, er det vigtigt, at der nu i EF er

[Fiskeriministeren]

igangsat en proces, hvor Danmark har placeret sig som ansvarlig deltager.

5. Den nationale regulering af fiskeriaktiviteten

A. Reguleringen i 1990

De meget lave kvoter bevirker, at det er vanskeligt at indrette et reguleringssystem, der fungerer tilfredsstillende. Regeringen lægger imidlertid vægt på, at reguleringerne udformes i samarbejde med fiskeriets organisationer, således at der opnås det størst mulige udbytte af de begrænsede fiskemængder, der er til rådighed.

Det er i år lykkedes at indrette den danske regulering efter nye retningslinjer, der sikrer et jævnt og mere fleksibelt fiskeri. På trods af de relativt små tilladte fangstmængder er det som nævnt lykkedes at strække kvoterne for en række fiskearter, hvilket bl.a. har givet sig udtryk i bedre priser på flere konsumfiskearter.

Udgangspunktet for reguleringen i 1990 er den traditionelle periodevise opdeling af årskvoterne, der suppleres med en løbende justering af rationerne i lyset af den faktiske udvikling i fiskeriet. Justeringen foretages på månedlige møder i Reguleringsudvalget, hvor fiskerierhvervets organisationer er repræsenteret.

Det er et led i systemet, at den enkelte fisker for kortere perioder kan vælge, hvilket fiskeri han ønsker at deltage i. Derved bliver det nemmere løbende at vurdere udviklingen i det samlede fiskeri og foretage de nødvendige justeringer i overensstemmelse hermed.

For fiskeindustrien er det en fordel, at det nye system har medført en begrænsning af antallet af fiskestop, og at der er opnået en jævnere tilførsel af danskfanget fisk.

Hertil kommer, at det er muligt at tage sociale og økonomiske hensyn ved tilrettelæggelse af reguleringen, og at navnlig de små fartøjer har gavn af, at det tilstræbes at undgå, at de store fartøjer opfisker den samlede måneds- eller kvartalskvote, med fiskestop til følge.

Den omstændighed, at de tilladte fangstmængder for de vigtigste fiskearter i øjeblikket befinder sig på et meget lavt niveau, stiller store krav til organisationernes vilje til at medvirke til at sikre et hensigtsmæssigt fiskeri og den bedst mulige udnyttelse af de begrænsede kvoter, der er til rådighed.

Fiskerierhvervets organisationer har hidtil vist vilje til at gå ind i det nødvendige arbejde. De senere års udvikling i fiskekvoterne under-

streger imidlertid behovet for regeringens bestræbelser for at påvirke udviklingen i EF's fiskeripolitik, således at der på længere sigt kan opnås en positiv udvikling i fiskebestandene.

B. Nye regler vedrørende forvaltning og regulering af fiskeriet

Omfanget og udformningen af de danske regler på fiskeriområdet er dels et resultat af EF-reglerne, dels en konsekvens af fiskerierhvervets ønske om, at der tages en række individuelle hensyn og tilstræbes størst mulig fleksibilitet inden for de snævre kvotemæssige begrænsninger, som gælder i øjeblikket.

Regeringen tilstræber imidlertid en forenkling og tydeliggørelse af fiskerireglerne. Regelsættets udformning skal ses i sammenhæng med regeringens ønske om at tilvejebringe en samlet og forenklet fiskerilov, der afløser den række love, som i dag vedrører forvaltningen og reguleringen af fiskeriet.

Det er hensigten i den nye fiskerilov at sikre muligheden for at anvende forskellige reguleringsmekanismer. På baggrund af de hidtidige erfaringer med reguleringerne må man sige, at reguleringerne i øjeblikket har fundet et mønster, der – i betragtning af de begrænsede kvoter – giver et relativt godt udbytte. Det vil imidlertid være en fordel med et hjemmelgrundlag, der åbner flere valgmuligheder end det eksisterende.

Overvejelserne om eventuel indførelse af nye reguleringsprincipper, herunder et system, der i højere grad indfører økonomiske elementer i reguleringerne, bør efter regeringens opfattelse ske i samarbejde med erhvervet, idet erhvervets forståelse og accept af reguleringerne er en afgørende betingelse for, at reguleringerne kan virke efter hensigten.

6. Kystfiskeriets stilling i den fremtidige fiskeripolitik

Efter regeringens opfattelse bør der tages særlige hensyn til kystfiskeriet.

Kystfiskeriet udgør en meget væsentlig del af dansk fiskeri. De fartøjer, der driver kystnært fiskeri, fisker ofte på en skånsom måde. Samtidig bidrager disse fartøjer i betydeligt omfang til fiskeriafhængige områders økonomi og sikrer tillige forsyningen af fersk fisk af høj kvalitet til forbrugere.

[Fiskeriministeren]

En forøgelse af bevaringspolitikken minimumsregler (mindstemål og maskemål) bør følges af nødvendige beskyttelses- og undtagelsesregler for kystfiskeriet. Den bevaringspolitiske indsats – herunder de generelle regler, som skal sikre fiskebestandene – bør således først og fremmest rettes mod de store fartøjer. I et længere perspektiv, dvs. efter 1992, bør der sikres mulighed for inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik at opnå en bedre generel beskyttelse af kystfiskeriet inden for 12 sømil.

Også af hensyn til fleksibiliteten i fiskeriet er det nødvendigt, at der tages hensyn til lokale forhold og særlige omstændigheder. Regeringen lægger derfor vægt på, at reguleringerne i videst mulig udstrækning indrettes så fleksibelt, at de passer til de forskellige kategorier af fartøjer og de forskellige typer af fiskeri i Danmark.

7. Konsumfiskeindustrien

Den danske fiskeindustri har i en situation med faldende kvoter og skærpede internationale konkurrencevilkår ikke alene formået at fastholde markedsandele, men har tillige kunnet notere en værdimæssig eksportfremgang. Således har valutaindtjeningen i fiskeindustrien været kraftigt stigende. Danmarks eksport af fisk og fiskeprodukter er forøget fra 4,6 mia. kr. i 1979 til over 12 mia. kr. i 1989, hvilket er tæt på en tredobling.

Tilstrækkelige råvaretilførsler er imidlertid nødvendige for at bevare konkurrenceevnen og beskæftigelsen i fiskeindustrien. Det er tillige væsentligt for de danske fiskere, at konsumfiskeindustrien trives og til enhver tid er i stand til at aftage de danske fangster. Regeringen lægger derfor vægt på, at fiskeindustriens råvaregrundlag i videst mulig udstrækning sikres gennem import, i det omfang de danske fangstmængder ikke kan dække råvarebehovet.

En række omstændigheder tyder på, at efterspørgslen efter fiskeindustriens produkter vil stige i de kommende år. Det er imidlertid væsentligt, at virksomhederne samarbejder om at udnytte de eksportmuligheder, som denne efterspørgselsstigning vil give anledning til.

Selv om råvaregrundlaget udgør en begrænsende faktor, kan der peges på en række udviklingstendenser, som tyder på, at fiskeindustrien vil kunne nyde godt af en stigning i efterspørgslen i de kommende år, herunder bl.a.:

- Danmarks vigtigste eksportmarked for fiskeprodukter, Tyskland, rummer betydelige udviklingsmuligheder. Den tyske efterspørgsel efter danske fiskeprodukter er i øjeblikket stigende, og udvidelsen af det tyske marked med 16 millioner østtyskere vil medføre betydelige eksportmuligheder for Danmark.
- Det indre marked med færre tekniske og bureaukratiske handelshindringer vil i sig selv betyde bedre eksportmuligheder for den danske fiskeeksport.
- Liberaliseringerne i Østeuropa og Sovjetunionen må i de nærmeste år forventes at medføre gode eksportudsigter for Danmark. Efterhånden som levestandarden stiger i disse lande, vil forbrugerne i øget omfang begynde at efterspørge fiskeprodukter. (Alene i Østeuropa er der 137 millioner forbrugere og i Sovjet 283 millioner forbrugere. I første omgang vil efterspørgslen efter fisk fra dette område dog nok rette sig mod de mindre kostbare arter).
- Den globale tendens til at søge at begrænse subsidierne til landbruget for at sikre en mere fri handel med fødevarer vil være en fordel for fiskeindustrien (jf. GATT-forhandlingerne).

Hertil kommer, at en række tendenser i forbrugernes efterspørgsel peger på gode afsætningsmuligheder for fiskeprodukter. Der kan i den forbindelse f.eks. peges på:

- Den øgede bevidsthed om betydningen af sund kost, som også fremover vil øge efterspørgslen efter fisk.
- Alt tyder på, at forbruget af dybfrost- og færdigretter vil fortsætte med at stige i de kommende år. Det skyldes ikke alene ændringer i familiemønster og livsstil, men også f.eks. øget udbredelse af mikrobølgeovne.
- Med stigende levestandard og øget fritid må der forventes et stort marked for højt forædlede ferskvarer med mulighed for transport og opbevaring.

En væsentlig forudsætning for, at den danske fiskeindustri kan udnytte de muligheder, som markedsudviklingen må forventes at give anledning til, er *for det første*, at der satses på en styrkelse af konkurrenceevnen gennem et øget samarbejde mellem virksomhederne såvel inden for som over landegrænserne. Det er således nødvendigt, at virksomhederne er opmærksomme på de muligheder, der ligger i at samar-

[Fiskeriministeren]

bejde på områder som f.eks. råvareindkøb, markedsføring, produktudvikling og forskning.

For det andet vil det formentlig fortsat være nødvendigt at gennemføre strukturrationaliseringer i form af egentlige virksomhedssammenlægninger.

En række eksempler har vist, at der inden for den danske fiskeindustri – ligesom i dansk industri i øvrigt – er en stigende opmærksomhed over for behovet for at opnå øget styrke gennem etablering af samarbejde og virksomhedssammenlægninger.

Regeringen har bl.a. via Industriministeriets tilskudsordning for etablering af virksomhedssamarbejde (netværk) mellem små og mellemstore virksomheder bidraget til den generelt øgede opmærksomhed i erhvervslivet over for behovet for samarbejde.

8. Miljøhensyn

Hensynet til fiskebestandenes udviklingsmuligheder og til de øgede krav til fiskenes friskhed og sundhed betyder, at man må være opmærksom på den indflydelse, som udledning og dumpning af affald har på fiskebestandenes livsbetingelser.

Danmark har gennem en årrække prioriteret disse hensyn i forbindelse med Fiskeriministerrådets drøftelser. Ligeledes har man i andre fora, som f.eks. ved sidste års Nordsøkonference, bidraget til udarbejdelse af resolutionstekster, der støtter de nævnte hensyn. Også i fremtiden vil man arbejde for at bedre livsbetingelserne for fiskebestandene.

9. Forskning og udvikling

Den danske fiskerisektors langsigtede internationale konkurrenceevne er afhængig af forskning og udvikling på internationalt niveau i danske forskningsinstitutioner og virksomheder. EF's forskningsprogrammer udgør i denne sammenhæng en vigtig finansieringskilde og et vigtigt samarbejdsforum.

I de senere år har Fiskeriministeriet arbejdet målrettet på at styrke Danmarks position inden for EF's fiskeriforskning. Resultatet er, at danske forskningsinstitutioner har markeret sig stærkt i det nuværende fiskeriforskningsprogram, FAR-programmet. I dette program er der i alt støttet 79 projekter; heraf har 19 dansk deltagelse. Den danske deltagelse ligger klart over

den gennemsnitlige danske deltagelse i EF's forskningsprogrammer.

Inden for EF's rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling 1990–94 vil fiskeriforskningen og landbrugsforskningen blive samlet i et omfattende, integreret program. Programmet forventes at blive endeligt vedtaget og igangsat i 1991. Regeringen lægger vægt på, at der skabes gode forudsætninger for videreførelse af den danske EF-forskning inden for fiskeriområdet i det nye program.

For at styrke forskningen på fiskeriområdet har Industriministeriet og Fiskeriministeriet i 1990 medvirket til oprettelse af et nyt ATV-institut, DIFTA, i Hirtshals (Dansk Institut for FiskeriTeknologi og Akvakultur). Ved denne nye institutdannelse skete en samling af de erhvervsrettede forsknings- og udviklingsaktiviteter inden for den danske fiskerisektor. Hensigten er at opnå en effektivisering og intensivering af forskningsindsatsen til gavn for dansk fiskeri og de tilknyttede erhverv. Hovedaktiviteterne ligger på områderne fangstteknologi, fangstbehandling og produktudvikling, akvakultur samt fiskerioekonomi.

Som led i regeringens strategiske forsknings- og udviklingsprogram gennemføres inden for de næste fire til fem år programmer inden for fødevareteknologi og bioteknologi. Fiskerisektoren vil navnlig kunne drage nytte heraf via øget råvareudnyttelse og udvikling af nye produkter, der kan øge udbyttet af de begrænsede fiskeressourcer.

Ud over deltagelse i bl.a. det internationale forsknings samarbejde har Fiskeriministeriets forskningsinstitutioner en række forskningsaktiviteter, herunder vedrørende den biologiske bestandsvurdering og den mest hensigtsmæssige udformning af bevaringspolitikken for fiskebestandene.

10. Opdræt af fisk og skaldyr

Opdræt af fisk og skaldyr er et led i aktiviteterne på fiskeriområdet.

I Danmark er der lang tradition for opdræt af ørreder i ferskvandsbrug. Gennem de sidste år er der derudover opstået et egentligt dansk havbrugserhverv. Fisken i saltvand opdrættes både i bur på havet og i indpumpningsanlæg på land.

Afsætningsmønstret for opdrætsfisk er det samme som for de øvrige fiskeriprodukter. Det betyder, at der er en meget høj eksportandel.

[Fiskeriministeren]

Miljøministeren har nu udstedt bekendtgørelser, der regulerer de miljømæssige forhold for dam- og havbrug. Erhvervet kender således de miljømæssige rammer for produktionen. Erhvervet har i høj grad arbejdet på at minimere de miljømæssige konsekvenser af produktionen. I løbet af kort tid er det bl.a. lykkedes at forbedre foderet meget betydeligt i miljømæssig henseende.

Fiskeopdrættet vil derfor kunne bevare sin position som en betydelig bidragsyder til de danske eksportindtægter. For saltvandsopdrættet er der desuden udviklingsmuligheder i nye arter.

11. Fiskepleje

Det er naturligt at nævne fiskeplejen i forlængelse af fiskeopdrættet. Folketinget lagde ved vedtagelsen af bestemmelserne i saltvandsfiskeriloven om fiskepleje og fritidsfiskeri rammerne for disse aktiviteter.

Fiskeplejen vedrører alle kategorier af fiske- re og er netop baseret på det værdifulde prin- cip, at initiativet til aktiviteterne og finansierin- gen kommer fra fiskerne selv. Staten supplerer indsatsen. Desuden ligger der et ansvar hos fi- skeriministeren for, at aktiviteterne tilgodeser hele vildtfiskebestanden på en fagligt forsvarlig måde.

Foreningerne har, i det år den nye lov har været gældende, medvirket meget aktivt, og samarbejdet mellem de forskellige fiskerifor- eninger har betydet, at både private midler og statsmidler har kunnet anvendes bedst muligt.

Der ligger store muligheder i en aktiv be- standpleje. For flere fiskearter er resultaterne overordentlig positive, for andre arter skal der stadig gøres erfaringer. Disse gøres bedst af praktiske fiskere.

Der kan konstateres en betydelig tilfredshed med indførelsen af de nye regler for fritidsfiske- re. Fritidsfiskerne har sluttet op om ordningen, og over 25.000 har indtil nu betalt fiskeplejebi- drag.

12. Sammenfatning

Den aktuelle fiskeripolitiske situation i en række EF-lande – herunder i Danmark – er præget af faldende kvoter på de vigtigste fiske- arter. Hertil kommer en betydelig overkapaci- tet i medlemslandenes fiskerflåder.

Konsekvensen heraf for den danske fiskeri- sektor er en økonomisk afmatning i fiskeriet og i følgeerhvervene. Hertil kommer problemerne med at sikre tilstrækkelige og stabile forsynin- ger af danskfanget fisk til fiskeindustrien.

Problemerne er af en sådan karakter, at en langsigtet og målrettet indsats er nødvendig for at vende udviklingen i positiv retning. Det la- der sig således f.eks. ikke gøre fra den ene dag til den anden at opnå en bedring i fangstgrundlaget.

Medens den aktuelle situation i fiskeriet er præget af en række alvorlige problemer, kan det konstateres, at det internationale fiskeripo- litiske samarbejde, markedsudviklingen samt den teknologiske udvikling i fiskeriet og fi- skeindustrien rummer en række positive udvik- lingsmuligheder.

I denne situation er det regeringens hensigt:

- at fortsætte det positive og konstruktive sam- arbejde, som er etableret med fiskerierhver- vets organisationer om at formulere de dan- ske ønsker og krav til revisionen af EF's fi- skeripolitik,
- at fortsætte bestræbelserne for at påvirke be- varingspolitikken i EF, således at fiskebe- standene opbygges med henblik på, at fiske- rierhvervet opnår stabile fangstmuligheder på et højere niveau. Denne målsætning søges især opnået gennem forbedrede tekniske reg- ler og en mere aktiv udnyttelse af vor viden om samspillet mellem fiskebestandene,
- at arbejde aktivt for at påvirke udviklingen i EF's fiskeripolitik, således at der i *samtlig*e medlemsstater sker en tilpasning af fangstkapaciteten til de fiskerimuligheder, som det er realistisk at forvente på længere sigt,
- i samarbejde med fiskerierhvervet at tilveje- bringe mulighed for en yderligere reduktion af kapaciteten i den danske fiskerflådes fangstkapacitet gennem udnyttelse af EF's ophørsordning, således at økonomien i fi- skerflåden som helhed forbedres,
- i de kommende år i samarbejde med fiskeri- ets organisatorer at opnå en yderligere kapa- citetstilpasning, således at der tilvejebringes plads til den nødvendige fornyelse af den danske fiskerflåde,
- at etablere en samlet og forenklet fiskerilov,
- at videreføre samarbejdet med erhvervets or- ganisationer vedrørende tilrettelæggelse af

[Fiskeriministeren]

fiskerireguleringerne og i øvrigt undersøge mulighederne for indførelse af nye reguleringsprincipper,

- at medvirke til at sikre, at der tages særlige hensyn til de specielle forhold, som gør sig gældende i det kystnære fiskeri,
- at fastholde og forbedre det nuværende høje kvalitetsniveau af dansk fisk, således at den danske fiskeeksport bevarer konkurrenceevnen og lever op til de krav og standarder, som til enhver tid gælder for det indre marked i EF,
- at fastholde og styrke den danske indsats på forsknings-, teknologi- og produktudviklingsområdet med henblik på at skabe den bedst mulige udnyttelse af fiskeressourcerne samt at fremme dansk deltagelse i forskningssamarbejdet med det øvrige EF.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

*Niels Anker Kofoed (V),
Erhard Jakobsen (CD) og
Elisabeth Arnold (RV).*

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Niels Anker Kofoed og Erhard Jakobsen har søgt orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra c. Elisabeth Arnold har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra a, jf. stk. 5, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles de to førstnævnte orlov som ansøgt fra og med den 20. november 1990 og den sidstnævnte fra og med den 23. november 1990, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Jens Peter Jensen (V):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til 3 medlemmer af Folketinget og at indkalde stedfortræderne.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderne godkendes som midlertidige medlemmer af Folketinget.

Hr. *Niels Anker Kofoed* er valgt i Bornholms Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Venstre i denne amtskreds, teknisk assistent *Annebeth Runge Svendsen*.

Hr. *Erhard Jakobsen* er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Centrum-Demokraterne i denne amtskreds, overassistent *Addi Andersen*.

Fru *Elisabeth Arnold* er valgt i Århus Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for Det Radikale Venstre i denne amtskreds, rådmand *Bjarne Ørum*.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

I. Som midlertidige medlemmer af Folketinget fra og med den 20. november 1990 godkendes:

1. Teknisk assistent Annebeth Runge Svendsen.
2. Overassistent Addi Andersen.

II. Som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 23. november 1990 godkendes: Rådmand Bjarne Ørum.

Det er jo medlemmer, som Tinget før har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med.

Jeg overlader indstillingen til Folketingets afgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 114 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.